

Részlet: S. O. Prokofieff: „Az év körforgása, mint Krisztus lényének átéléséhez vezető beavatási út” című munkájából.

Advent és a négy ókori misztériumi erény

Ha az énnel rendelkező emberiség földi fejlődését vizsgáljuk, az ősi lemuriai kortól a Golgotai Misztériumig, azt látjuk, hogy ezen időszak folyamán négy nagy veszélytől mentették meg az emberiséget Krisztusnak, a Nap-lénynek kozmikus-földi tettei. Ezeket a tetteket a „nátháni” lény segítségével hajtotta végre, kinek négyszeri áldozata nélkül az emberiség megmentése nem lett volna lehetséges. A nátháni léleknek, ennek az ősi, tiszta ádámi léleknek, „Az emberiség gyermekének” földi megszületésére emlékezünk minden évben december 25-én. Előző nap pedig Ádám és Éva napján ünnepeljük, s így összekötjük égi-földi történetének kezdetét és végét.

Mint láttuk, az őszi Michael-ünneptől (szeptember 29.) karácsonyig tartó időszak a *belső megpróbáltatások* ideje. Az évszakok közül ez a megfelelője az emberiség egész kozmikus előtörténetének, melynek folyamán a Golgotai Misztériumot megelőző említett három fokozat bekövetkezett. Ebben az időszakban egyre inkább fogy a Nap világító fénye, növekednek az éjszaka erői, ami rámutat arra is, hogy fokozatosan milyen állapotba került az emberiség a palesztinai események idejére. Rudolf Steiner úgy jellemzi ezt az időszakot, hogy ez „a gonosz által való megkísértés ideje”. A luciferi és ahrimáni ellentétezők ugyanis különösen nagy erővel igyekeznek az emberhez férközni ebben az időszakban, bár más formában, mint azt a fejlődés előző korszakaiban tették, amikor is Krisztus a nátháni lélek segítségével elhárította támadásukat.

Ami azonban a múltban mint kísértés és mint a kozmikus messzeségekből jövő segítő tett kívülről hatott, az a Golgotai Misztérium után, különösen a tudati lélek korának kezdete óta tisztán *belső folyamattá* vált. A kísértő erők ma bensejéből, lényének legrejtettebb mélységeiből közelítik meg az embert, aki csak szabadon, saját individuális erőfeszítése árán tudja véghezvinni bensejében azt, amit egykor a nátháni lélek az egész emberiségért a kozmoszból hatva vitt véghez. A nátháni lélek kozmikus tetteit ebben az évszakban az emberi léleknek saját belsejében kell megismételnie, s ehhez meg kell erősítenie morális-szellemi erőit.

Az elkövetkező kísértésekre való felkészülésre buzdít az az ősi misztériumi felszólítás, hogy „őrizkedj a gonosztól”, (Lukács 2, 11), amely az őszi, michaeli időszakra vonatkozik. Érezhetjük, hogy maga Michael hallatja benne hangját, aki éberségre és felelősségérzetre szólít fel, amikor belépünk ebbe az időszakba. Azokat az erőket azonban, melyekre szükségünk van ahhoz, hogy keresztülmenjünk az előttünk álló kísértéseken, egyedül csak az adhatja meg, ha megfelelő módon éljük át Michael ünnepét. Ennek alaphangulatát Rudolf Steiner a következő szavakkal írta le. „Michael ünnepén az embernek lelkierői teljes intenzitásával éreznie kell a következőket: ‘Ha nem akarok tompa öntudattal félholtként aludni halálom és újraszületésem között, hanem teljesen világos tudattal akarok átmenni a halál kapuján, akkor halálom előtt belső erőimmel fel kell ébresztenem lelkemet. Először a lélek feltámadása, azután a halál, hogy a halálban megtörténhessen az a feltámadás, melyet az ember saját bensejében ünnepel.’” (GA 124)

Ha ily módon tesszük elevenné lelkünkben a michaeli gondolatot, akkor megadhatja nekünk azt a belső feltámadási erőt, mely képessé tesz arra, *hogy teljes mértékben ébren tartsuk tudatunkat* a következő időszakban, mikor a földi természet elhal körülöttünk. Erre az alapra építve erőt találhatunk magunkban arra, hogy most új formában véghezvigyük önmagunkban azt, amit a nátháni lélek egy-

kor kint a kozmoszban vitt véghez. Így őszi ünnepén *Michael maga hív fel bennünket, hogy lépjünk a nátháni lélek belső, aktív követésének útjára.* Ami egykor az ember közreműködése nélkül, csupán a magasabb világoknak a makrokozmoszból jövő segítsége révén történt, azt ma neki magának kell saját belső morális fejlődése útján véghezvinni.

A gonoszt csak a lélek morális fejlődése útján lehet igazán legyőzni. Ezért tűzi elénk ez az időszak azt a feladatot, hogy bizonyos tulajdonságokat fejlesszünk ki magunkban. És mivel az említett évszak bizonyos értelemben az emberiség Krisztus előtti fejlődését tükrözi, (GA 124) ezeket a tulajdonságokat a régi misztériumhelyeken is megtalálhatjuk. Azok a tulajdonságok ezek, melyek később, mint a négy „plátói erény” váltak ismeretessé, azaz az igazságosság, a mértéktartás (megfontoltság), a lelkierő (lélekjelenlét) és a bölcsesség. Most az a feladata az embernek, hogy a Michael-ünnep helyesen felfogott gondolatából kiindulva, ennek a négy lelki tulajdonságnak a segítségével belső fegyvert kovácsoljon magának a kísértőerők ellen, akikkel ebben az évszakban saját burkaiban találkozik, melyekbe azok úgyszólván kívülről befele haladva hatolnak be. Így az említett folyamat egyben az *önmegismerés* folyamata is: az ember előkészül a kis *küszöbőrrel* való tudatos találkozásra.

Négyféle kísértés környékezi meg az emberi lelket a Michael ünnepétől karácsonyig tartó időszakban és különösen erősen hatnak ádvent idején, mikor a természetben csúcspontjára ér a sötétség erőinek túlsúlya a világosság erői felett.

ADVENT ELSŐ HETE

A kísértőerő, Lucifer és Ahrimán, ádvent első hetében különösen az ember fizikai testét környékezi meg. „Megcáfolhatatlan” bizonyítékokkal, melyek a halálnak és az elásványosodási folyamatnak a természetben mutatkozó győzelméről szólnak, meg akarják tévesztetni az ember külső és belső érzékeit, hogy megrontsák az ember és a világ helyes viszonyát. Ha az ember elbukik ebben a kísértésben, az a veszély fenyegeti, hogy elveszti belső önállóságának érzését, a „lelki felegyenesedéshez” szükséges erőt. Ez azonban a legmélyebb *kétségbeesés* szakadékába, az igazi lelki halálba taszítaná. Ezért, hogy ennek az első kísértésnek ellent tudjon állni, az embernek nagymértékben ki kellene fejlesztenie lelkében az igazságosság erényét: a finom belső fogékonyságot a természetben és az emberben mindenütt uralkodó igazságos kozmikus erők iránt, melyek forrása az Állatöv, a tizenkét kozmikus beavatott, a mindent átfogó igazságosság nagy óreinek tizenkét szférája, mely igazságosság a természetben és az emberben működő világkarmában jut kifejezésre. (GA 127). Ez a tisztán szellemi észlelése a *kozmosz igazságosságának*, amely a nagy világkarma megnyilvánulásaként mindenütt hat, és melynek mikrokozmosz megfelelője az emberi életben az egyes emberek karmája, nem véletlenül áll kapcsolatban azzal a belső folyamattal, mely az emberi lény felemelkedésének felel meg. Az ósrégi múltban ugyanis az emberiség fejlődésében egyszerre jelent meg az individuális karma és az ember felegyenesedése. „Csak most jelenik meg a karma”, így szól erről Rudolf Steiner. „A karma, mint emberi karma csak akkor válik lehetségessé, mikor az emberek a kezüket munkára kezdik használni. Ez előtt nem teremtett magának az ember individuális karmát. Az ember fejlődésének nagyon fontos fokozata volt, hogy az ember horizontális lényből vertikális lényé vált, s ezzel keze szabdá vált”.

ADVENT MÁSODIK HETE

A kísértőerők ádvent második hetében leginkább az étertestet környékezik meg, hogy olyan hajlamokat keltsenek benne, melyek a vágyak egoista, mértékte-

len megnövekedéséhez, az életerők mohó burjánzásához vezetnek. Ami az atlanti-szi kor elején testünk fiziológiai folyamatait érintette, azt ma lelki-éteri módon éljük meg. Ebben az időszakban különösen belső ösztöneink azok, melyek uralkodni akarnak rajtunk. Még le nem győzött egoizmusunk, önszeretetünk, mely jellemünk rejtett mélyén, temperamentumunk egyoldalúságában fészkel, felébred és eluralkodik bennünk, mint féktelenül burjánzó mérges növényzet. Különösen támadják az ellenerők beszédünket. Megpróbálják saját fegyverükké átkovácsolni, vagy képletesen szólva, nyelvünket alattomos mérges fullánkká változtatni, hogy megakadályozzák, hogy az igazság éles, tüzes, kétélű kardjává váljék. Az ellenerők étertestünk elleni támadásával csak a mértékletesség és a megfontoltság tudatos és lelkünk minden erejével kifejlesztett erényeit állíthatjuk szembe. Ezek a mozgékony belső erények különösen alkalmasak arra, hogy életterestünk organizmusát egyensúlyban tartásuk, mint ahogy naprendszerünk hét planétával is kölcsönösen hordozza egymást kiegyensúlyozott kölcsönhatásuk révén, amely szabályozza és harmonizálja mozgásukat és erőiket. Ezért addig az időpontig, amíg a kozmikus szeretet-szubsztancia a Golgotai Misztérium által össze nem kapcsolódott a Földdel és minden emberi Én számára hozzáférhetővé nem vált, a kereszténység előtti misztériumhelyeket a mértékletesség és a megfontoltság erénye volt az egyedüli eszköz, amely a rendelkezésére állt az egoizmus elleni harcában, mely egoizmus az emberben állandóan feltörekvő kívánságok és vágyak forrása.

Ennek a két erénynek a kifejlesztése lehetővé tette a misztériumi tanítvány számára, hogy mélyebben behatoljon azokba a titkokba, melyek az emberi organizmusban a beszédképzéssel állnak összefüggésben. A beszéd létrejöttének folyamatát az efézusi misztériumok vizsgálatának kapcsán a következőképpen írja le Rudolf Steiner: „Az efézusi tanítvány figyelmét felhívták arra, hogy amikor beszél hullámmozgás indul ki a szájából: tűz-víz, víz-víz. Ez nem más, mint hogy a szó felér a gondolathoz és „lecsepeg” az érzéshez. Így működik a beszédben a gondolat és az érzés, amennyiben a beszéd eleven hullámmozgása, mint levegő tűzzé ritkul, vízzé sűrűsödik, és így tovább.” (Ugyanebben az előadásban azt is elmondja Rudolf Steiner, hogy a beszédnek „vizes eleme mirígyváladékként ömlik” az emberi szervezetbe.) (GA 124). Ez a leírás arra mutat rá, hogy egyrészt le kell győznünk a luciferi erőket, melyek a beszédnek a gondolattal kapcsolódó elemébe hatolnak be, másrészt az arimáni erőket, melyek abban az elemében működnek, amely cseppekként ömlik le az érzésbe, hogy a levegő elemében terjedő szót megszabadítsuk az egoizmustól, s így az emberi Logosként a kozmikus Logos valódi képmásává váljék. A beszéd „felszálló” elemének megtisztítása érdekében kellett a tanítványnak az ősi időkben a megfontoltság erényét kifejlesztenie magában, a „leszálló” elem megtisztítása céljából pedig a mértékletesség erényét. Mert az emberi szó csak a fegyelmezettség és a mértéktartás közötti teljes egyensúly állapotában közeledhet fokozatosan nagy kozmikus ősképhez.

ADVENT HARMADIK HETE

Ádvent harmadik hetében az emberi lény harmadik tagját, asztráltestét közelítik meg a luciferi és arimáni erők. Mindenféle szenvedélyt, aggodalmat és félelemérzést akarnak benne kelteni. Bénító rettegés tölti el az embert a szellemi világ közeledő küszöbétől, melynek őrért sejtésszerűen átéli, és fél saját lényé hamarosan bekövetkező szétszakadásától, gondolkodása, érzése, akarata különválásától. Attól fél, hogy nemcsak lelki egyensúlyát, hanem önmagát is elveszti, mert úgy érzi, hogy három lelki ereje vadállattá akar változni – ragadozó sassá, üvöltő oroszlánná és vad bikává – melyek azzal fenyegetik, hogy rárohannak és elnyelik. Ha az ember nem tudja úgy összeszedni erejét, hogy tudatosan lépjen fel a három lesben álló

vadállat ellen, akkor egy mindent elsöprő félelem hatol lelke tudatalatti mélységeibe, és tudata illúzióknak adja át magát saját mivolta tekintetében. Ez azonban oda vezet, hogy az ember fokozott mértékben hazuggá válik. Végső során ugyanis minden valótlan tudatalatti félelemből fakad, még a legkisebb igazság kimondása is jelentős bátorságot követel. Sőt míg a más emberek gondolataival és véleményével szemben tanúsított mindennemű türelmetlenség is ilyen tudatalatti gyávaságból ered. Ezzel a veszéllyel szemben az a teendő, hogy a lelkierő, a bátorság, vagy általánosabban szólva a lélekjelenlét erényét dolgozzuk ki magunkban, vagyis azt a képességet, hogy semmilyen helyzetben se veszítsük el önmagunkat. Ez ezoterikus szempontból azt jelenti, hogy a három alapvető lelkierőt, a gondolkodást, érzést és akaratot egymással harmonikus kölcsönhatásban és teljes egyensúlyban tartjuk.

A szellemi tanítvány számára azonban még egy további feladat is adódik. A bátorságra ugyanis nemcsak azért van szüksége, hogy a szellemi világ küszöbén elviselje gondolkodása, érzése és akarata szétválását, hanem azért is, hogy helyesen tájékozódjon a szellemi világban. Ezért különösen fontos, hogy a szellemi tanítvány már a fizikailag érzékelhető világban megszerezze a helyes gondolkodás képességét. Mert csak a gondolkodásnak Rudolf Steiner „Szabadság filozófiája” értelmében végzett szigorú iskolázása fejlesztheti ki a szellemi tanítvány lelkében fokozatosan azt a képességet, hogy a szellemi világban is meg tudja különböztetni a valóságot a tévedéstől. (Lukács 2, 11).

A modern beavatás, amint az Rudolf Steiner életútjában megnyilvánult és könyveiben (Hogyan juthatunk a magasabb világok megismeréséhez, A szellemtudomány körvonalai) leírásra került, ma csak úgy érhető el, ha azokat a szellemi tapasztalatokat, melyeket úgy szerzünk, hogy tudatosan elmélyedünk a rejtett mivoltukban már a tisztán szellemi világban élő érzés és akarat szférájába, ellenőrzi és fényével áthatja a magasabb rendű, érzékletmentes gondolkodás”. Ezért a modern beavatás alapköve az érzékletmentes gondolkodás elsajátítása, mellyel megközelíthetjük a szellemi világ tényeit és történéseit. (GA 114). Erről Rudolf Steiner a Szellemtudomány körvonalai című könyvében így nyilatkozott. „Az imaginatív megismerési fok megbízhatóságát úgy érzük el, hogy a megadott lelki elmélyedéseket (meditációkat) alátámasztjuk azzal, amit úgy nevezhetnénk, hogy megszokjuk az érzékletmentes gondolkodást... A legbiztosabb és legkézenfekvőbb út, amely elvezeti a szellemi tanítványt az érzékletmentes gondolkodáshoz, az lehet, hogy gondolkodása tárgyává teszi azokat a tényeket, melyeket a szellemtudomány közül a magasabb világokról.” (GA 114). És később: „Az az út, amely a szellemtudomány közlésein keresztül vezet el az érzékletmentes gondolkodáshoz, abszolút biztos út. Van azonban egy másik is, amely még biztosabb, de mindenekelőtt pontosabb, viszont sokak számára nehezebb. „A goethei világszemlélet ismeretelmélete” és „A szabadság filozófiája” című műveimben ismertetem ezt az utat. Ezek az írások megmutatják, hogy mit tud magának kimunkálni az emberi gondolat, ha a gondolkodás nem a fizikailag érzékelhető külvilág benyomásainak adja át magát, hanem csak önmagának. Ilyenkor a tiszta gondolkodás úgy munkálkodik, mint egy önálló, eleven fény... ezek az írások igen fontos közbülső fokon állnak a fizikailag érzékelhető világ és a szellemi világ megismerése között.... Aki úgy érzi, hogy képes arra, hogy engedje hatni magára ezt a közbülső fokozatot, az biztos, tiszta úton halad.” (GA 114).

Így a világ fejlődésének jelenlegi ciklusában a modern beavatásnál elengedhetetlen a gondolkodás fejlesztése, mert ma a földön csak gondolkodásában jut el az ember a valódi szabadsághoz. És ebből a szabadságból kiindulva kell az érzékletmentes gondolkodás michaeli kardját saját magának megkövacsolnia, hogy elhárítsa a luciferi és ahrimáni erőket, melyek saját lelke mélyéről merülnek fel,

ahol az érzés és akarat szellemi alapjait támadják. A lelki erő, a bátorság, a gondolkodáshoz, saját szabadságunk megvalósításához, ez az az erény, melynek segítségével belsőleg mi is véghez vihetjük a nátháni lélek harmadik áldozatát, mely azzal a nagy imaginációval kapcsolatos, melyben Michael Arkangyal vagy Szent György legyőzi a sárkányt.

ADVENT NEGYEDIK HETE

Advent negyedik, utolsó hetében a kísértő erők az ember máig kifejlődött tagjai közül a legmagasabbrendűt és egyben legbelsőbb tagját, vagyis Énjét környékezik meg. Ez a karácsonyt közvetlenül megelőző időszak, melyben a nyári időszakkal ellentétben, a magasabb kozmikus vezetés magára hagyja az embert, aki tehát most saját magára van utalva, rövid átmeneti időt jelent számára, mely idő alatt lehetősége nyílik a mélyebb önismeretre, másrészt a legnagyobb veszély fenyegeti, hogy mindenféle illúziókat adja át magát ebben a tekintetben.

A téli napfordulót közvetlenül megelőző időt már az ókorban is az év legtitkosabb időszakának tekintették, melyben az ember a szellemi világ küszöbéhez érkezik és – mindennapi tudata számára észrevétlenül – a kis küszöbör elé lép. A Luciferi és arimáni erők minden erejükkel meg akarják akadályozni, hogy az ember tudatosan élje át ezt a folyamatot, vagyis, hogy valódi önismeretre tegyen szert. Lucifer megpróbálja az ember öntudatát saját lényének tekintetében ködös misztikába, fantáziálásokba és illúziókba feloldani, Ahrimán pedig kemény, száraz gondolatok és képzetek hálójába akarja kötözni az embert, melyek egyáltalán nem alkalmasak arra, hogy belsejébe világítsanak. A kísértő erők tehát arra törekednek, hogy elrejtsek az ember elől, hogy jelenlegi és összes többi földi élete során milyen torzulásokat tudtak okozni Énje fejlődésében. Ezek a torzulások kis küszöbör alakjában ezen a fokon már objektív formában lépnek az ember elé, ha helyesen halad a szellemi úton. Azt is mondhatjuk, hogy ebben az évszakban, mikor a szellemi világ kapuja úgyszólván minden ember előtt megnyílik, Ahrimán minden erejével azon fáradozik, hogy ez észrevétlenül maradjon, míg Lucifer be akarja engedni az embert a szellemi világba, de a küszöb őrének megkerülésével. Rudolf Steiner szavai szerint azonban „ha az ember a küszöb őrével való találkozás nélkül lép be a lelki-szellemi világba, egyik tévedésből a másikba esne.” (GA 114).

Ez a kettős kísértés egy különleges lelkiállapot formájában is felléphet, mely rokon az emlékezet elvesztésével. A küszöb őre ugyanis mindenekelőtt tettei objektív következményeit mutatja meg az emberi léleknek, emberi Énjével kapcsolatos individuális karmájának objektívizált lényű emlékeit. Ahogy az „Akasha Krónika” az egész világ kozmikus emlékezetének hordozója, úgy hordozza a küszöb őre az egyes emberek kozmikus emlékezetével azonban a mindennapi életben a közönséges emlékezőképesség áll szemben. Ezt az „alacsonyabbrendű emlékezet”, mely alacsonyabb énünk átéléseinek alapját képezi, szellemi fejlődésünk folyamán teljesen le kell győznünk, azáltal, hogy kifejlesztjük kozmikus emlékezetünket, mely magasabb, halhatatlan Énünkkel áll kapcsolatban. (GA 114). Ebben az összefüggésben beszél Rudolf Steiner arról, hogy mindennapi emlékezőképességünk törvényszerűen gyengül, ha az iskolázást helyesen végezzük.

Így az ember elmúlt karmája, mely magasabb Énje tartalmának lényeges részét képezi, olyan mint egy mélyebb emlék, mint egy mélyebb emlékezés, melyhez a valódi önismeretnek el kell jutnia. Ezért a kis küszöbörrel való találkozás a szellemi tanítványtól, aki ezt tudatosan éli át, komoly lelki erőt és bátorságot követel, de ezeket már az előző fokon meg kellett szereznie, mikor le kellett, hogy győzze félelmet személyisége hasadásakor. Lelki erőinek ez a szétválása ekkorra már megtörtént, amint ezt a küszöb őreinek megjelenése is tanúsítja: „Csak a találkozás révén

veszi észre a tanítvány, hogy gondolkodásának, érzésének és akaratának eredetileg beléjük plántált kapcsolata megszűnt.” (GA 114). Így a lélekjelenlét, melyet az előző fokon szerzett meg magának a szellemi tanítvány, nem más, mint az ember magasabb Énje láthatatlan jelenlétének és vezetésének előzetes megérzése, mely Én egyedül képes arra, hogy az egymástól távolodni törekvő lelkierőket ismét harmonikus együttműködésre bírja. Ezen a fokon már olyan lelki bátorságra és erőre van szükség, hogy ne csak az elmúlt év, hanem átfogóbb értelemben az egész elmúlt élet élményeire és eseményeire objektíven vissza tudjunk emlékezni. Ehhez azonban még egy speciális tulajdonságra is szükségünk van, és ez az úgynevezett negyedik plátói erény, a bölcsesség erénye.

Mint fentebb láttuk, a karácsonyt közvetlenül megelőző napokban a kozmikus vezetés, mely a környező természetben főképpen a Nap-erőkben jut kifejezésre, különösen nagy mértékben magára hagyja az embert, mert ebben az időszakban csak minimálisan hat az emberre. Az ember most soha sem látott mértékben magára van hagyatva. Azt mondhatjuk, hogy ez alatt a rövid időszak alatt magának kell kézbe vennie önmaga belső fejlesztését, mert a kozmikus bölcsesség visszahúzódott tőle. Egyedül van és most azok a belső erők kell, hogy vezéreljék életútját, melyeket mint saját bölcsesség-erőit Énje már kivívott magának, vagy másképp szólva, melyekkel fel tudott emelkedni alacsonyabb énjétől magasabb, halhatatlan Énjéhez. Így ez az időszak különösen próbaköve a szellemi fejlődésnek, mert ez adja meg a választ arra a kérdésre, hogy átveheti-e most már az ember a teljes felelősséget saját szellemi fejlődéséért, tovább tud-e haladni egyedül, anélkül, hogy bármiféle külső vagy belső segítségre támaszkodna. A küszöb öre a téli éjszaka áthatolhatatlan sötétségébe burkolózva karácsony közeledtével – bár ez általában nem válik tudatossá – így szól minden emberhez: „Ne lépd át a küszöböt addig, amíg biztos nem vagy abban, hogy az előtted álló sötétséget te magad fogod megvilágítani: egyetlen lépést se tégy előre, amíg meg nem bizonyosodtál arról, hogy elég olaj van a saját lámpádban.” (GA 114). A szellemi tanítványhoz viszont, aki ezt a találkozást tudatosan éli át, így szól a küszöböre: „Én vagyok az a lény, aki testét abból alkotta meg, ami nemeset és rosszat véghezvittél. Kísértetszerű alakom saját életed számlakönyvéből van szöve. Eddig láthatatlanul hordoztál magadban. De jó volt számodra, hogy ez így volt, mert előtted rejtve működő sorsod bölcsessége eddig azon dolgozott benned, hogy eltüntesse alakom csúnya foltjait. Most, hogy kiléptem belőled, ez a rejtett bölcsesség is eltávozott tőled. Ezentúl már nem törődik veled. A munkát most már saját kezébe teszi le. A maga nemében tökéletes, gyönyörű lényé kell válnom, ha nem akarok elveszni. Ha ez utóbbi megtörténne, magammal együtt téged is lehúználak egy sötét, romlott világba. Hogy ez ne történhessen meg, saját bölcsességednek kell olyan nagyfokúnak lennie, hogy átvehesse a tőled távozott rejtett bölcsesség feladatát.”

Az idézett szavakból világosan kitűnik, hogy „saját bölcsességünknek”, mint legmagasabb fokú belső erénynek fokozott fejlesztése miatt éppen az évnek ebben a szakaszában időszerű. Az emberi lényben ugyanis a magasabb Én a bölcsesség hordozója és a szellemi tanítványnak most már feladata, hogy elkezdjen saját erejéből munkálkodni negatív karmája megtisztításán, mely a kis küszöbör képében objektíven lép elébe. Mert ez a lény, a „küszöb öre”, egy speciális feladatot tűz a szellemi tanítvány el: azt, ami ő mindennapi Énjében és ami most képszerűen megjelenik előtte, újonnan született. Énjével kell irányítania és vezetnie... Meg kell figyelnie azt, ami éteri hasonmásaként, a küszöb öreként jelenik meg, és a magasabb Én elé kell állítania, hogy meglássa a távolságot aközött ami ő ma, és aközött amivé válnia kell. Mialatt ezt nézi, a küszöb öre elkezd egészen más alakot öltetni. Úgy jelenik meg, mint mindazoknak az akadályoknak a képe, melyek a magasabb Én kifeje-

lődésének útjában állnak. A tanítvány látja, milyen terhet cipel magával mindennapi Énjében. És ez a „teher „, ezek az akadályok, melyeket magasabb Énünk felé vezető utunkon magunkkal viszünk, annak következményei, hogy a luciferi és arimáni erők reálisan jelen vannak bennünk, ami ezen a fokon nyilvánvalóvá válik a tanítvány számára. Csak a küszöb őrével való találkozás révén válik lehetségessé, hogy a tanítvány úgyszólván szemtől-szembe álljon az ellentéterőkkel. Most nem úgy látja őket mint lelke mélyéről felmerülő meghatározatlan ellentéterőket, hanem mint a szellemi világ reális, akarattal és tudattal rendelkező lényeit. Ezt az élményt Rudolf Steiner „A szellemtudomány körvonalai” ötödik fejezetében a következőképpen írja le: „Ebben az éteri hasonmásban észlelni lehetett mindazokat a tulajdonságokat, melyekkel az ember mindennapi Énje Lucifer hatására rendelkezik. Az emberiség fejlődése folyamán azonban Lucifer hatása révén egy másik erő is beköltözött az ember lelkébe, mégpedig az az erő, melyet arimániának nevezünk... Hogy mivé vált az emberi lélek ezeknek az erőknek a hatására, azt képszerűen mutatja meg az említett élményben megjelenő alak.” (Emil Bock: A három év, 10. fejezet)¹.

Így leplezi le ezen a fokon a küszöb őre a tanítvány tekintete előtt Lucifer és Ahrimán valódi alakját, amennyiben megmutatja az emberi Énre gyakorolt hatásuk jellegét és egyben rámutat arra, hogy milyen úton-módon akarják elcsábítani az emberi lénynek ezt a negyedik, legbelső tagját.

A szellemi útnak ebben a fázisában azonban nemcsak az ellentéterőknek az emberi burkokban való tevékenységét ismeri meg a tanítvány. Egyetlen ember sem tudná sikeresen kiállni ezt a nehéz próbát, ha egyidejűleg egy másik élményben is nem részesülne. Ez utóbbi, mely egészen új érzést kelt fel benne, azzal kapcsolatos, hogy a tanítványban először fénylik fel magasabb Énje. „Alacsonyabb Énje most tükörképként előtte áll: de ennek a tükörképnek a közepén megjelenik igazi valóságában magasabb Énje. Alacsonyabb személyiségének képéből válik láthatóvá magasabb Énjének alakja.” (Emil Bock: A három év, 10. fejezet). Ez érthetővé teszi, hogy miért olyan fontos az előző fokon a helyes gondolkodás elsajátítása: „mert hogy mit jelent az egészséges ítélőképesség, a világos, logikus iskolázás, az különösen a fejlődésnek ezen a fokán mutatkozik meg. ... Minden valódi szellemi fejlődés alapja a természetes és ésszerű élet. ... Senki sem tud egészségesen magasabb Ént szülni, ha nem él és nem gondolkodik egészségesen a fizikai világban. ... Igen, ezt kell tennie, ha azt akarja, hogy teljesen fejlett lényként jöjjön világra magasabb Énje.” (Rudolf Steiner és az új misztériumok megalapítása). Így ír erről Rudolf Steiner. „A szellemtudomány körvonalai” című könyvében továbbviszi ezt a gondolatot: „Különösen fontos, hogy a szellemi tanítvány elérjen egy bizonyos meghatározott lelkiállapotot, mire felébred benne „újszülött” Énjének tudata. Mert az ember Énjén keresztül lesz érzései, képzeleti, ösztönei, kívánságai és szenvedélyei vezetője. Az észleleteket és képzeteket nem lehet a lélekbe önmaguknak átengedni. A józan megfontoltságnak kell őket szabályoznia, és az Én az, aki a gondolkodás törvényeit alkalmazza és általuk rendben tartja a képzetvilágot és a gondolati életet. Ugyanez a helyzet kívánságainkkal, ösztöneinkkel, hajlamainkkal és szenvedélyeinkkel is. Az etikai alapelvek válnak ezen lelkiezők vezetőivé.” Ezek a szavak világossá teszik, mennyire fontos, hogy a magasabb Én megszületése előtt kifejlesszük magunkban az igazságosságot, a mértékletességet, a megfontoltságot, az érzékletmentes gondolkodáshoz szükséges lelkiezőt, a lélekjelenlétet és a bölcsesség erényeit, mert ezek máris a szellemi világba vezetik a szellemi tanítványt. Ezek nélkül nem lehet helyes módon elérni a magasabb Én megszületését az emberi lélekben.

¹ A Camphill honlapról a teljes anyag szintén letölthető.